

Dosarul nr. 2ra-1401/20

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud: R. Berdilo)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: A. Panov, I. Țurcan, L. Pruteanu)

Î N C H E I E R E

02 decembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Dumitru Mardari
Galina Stratulat
Mariana Pitic

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de Zambilovici Lidia, Djulai Elena și Zambilovici Iosif,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Zambilovici Lidia, Djulai Elena și Zambilovici Iosif împotriva lui Agheev Dmitri cu privire la încasarea prejudiciului material și moral cauzat prin infracțiune,

împotriva deciziei din 30 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins apelul declarat de Zambilovici Lidia, Djulai Elena și Zambilovici Iosif și s-a menținut hotărârea din 08 iulie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, și încheierii din 25 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respinsă cererea de recuzare depusă de Zambilovici Lidia, Djulai Elena și Zambilovici Iosif judecătorilor Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău, Ana Panov, Liuba Pruteanu și Ion Țurcan de la examinarea prezentei cauze în ordine de apel,

c o n s t a t ă :

La 29 mai 2018 Zambilovici Lidia, Djulai Elena și Zambilovici Iosif au depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Agheev Dmitri cu privire la încasarea prejudiciului material și moral cauzat prin infracțiune.

În motivarea acțiunii reclamanții au indicat că prin ordonanța din 20 septembrie 2013 a organului de urmărire penală, reprezentat de ofițerul superior de urmărire penală al SCE al SCAUP a Direcției de Poliție mun. Chișinău, locotenent major de poliție Galina Smochină, a fost dispusă începerea urmăririi penale conform elementelor componenței de infracțiune prevăzute de art. 190 alin. (5) din Codul penal pe faptul escrocheriei, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane săvârșită în proporții deosebit de mari. Cauzei penal i s-a atribuit numărul XXXXX.

Au susținut reclamanții că ordonanța organului de urmărire penală sus-menționată a fost emisă în privința lui Agheev Dmitri, care de comun acord cu alte persoane, la moment

neidentificate de organul de urmărire penală, prin înșelăciune și abuz de încredere, a dobândit ilicit bunul imobil cu nr. cadastral XXXXX, situat pe str. XXXXX, nr. XXXXX, XXXXX, ce aparține cu drept de proprietate privată Lidiei Zambilovici, în legătură cu ce rezultă o bănuială rezonabilă că a fost săvârșită infracțiunea prevăzută de art. 190 alin. (5) din Codul penal – „*Escrocheria săvârșită în proporții deosebit de mari*”.

Prin ordonanța din 26 septembrie 2013 a ofițerului de urmărire penală al SCE al SCAUP al Direcției de Poliție mun. Chișinău, locotenent major de poliție Galina Smochină, Zambilovici Lidia a fost recunoscută în calitate de parte vătămată în cauza penală nr. XXXXX.

Prin ordonanța din 16 decembrie 2013 a ofițerului de urmărire penală al SCE al SCAUP al Direcției de Poliție mun. Chișinău, locotenent major de poliție Galina Smochină, Zambilovici Lidia a fost recunoscută în calitate de parte civilă în cauza penală nr. XXXXX.

Prin ordonanța din 16 aprilie 2014 a procurorului în Procuratura mun. Chișinău, Octavian Pavlovschi, a fost pus sub învinuire Agheev Dmitri, incriminându-i comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) din Codul penal.

Prin decizia din 27 martie 2018 a Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău, a fost admis recursul declarat de Zambilovici Lidia, s-a casat încheierea din 09 martie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, prin care a fost respinsă ca neîntemeiată plângerea Lidiei Zambilovici împotriva ordonanțelor din 26 februarie 2016 și 29 aprilie 2016 a Procuraturii mun. Chișinău în cadrul procesului penal nr. XXXXX, și s-a emis o hotărâre nouă, prin care s-a admis plângerea depusă de Lidia Zambilovici, s-a anulat ordonanța procurorului din 26 februarie 2016, prin care a fost dispusă scoaterea de sub urmărire penală a lui Agheev Dmitri și clasarea procesului penal nr. XXXXX, și a procurorului ierarhic superior din 29 aprilie 2016, prin care a fost respinsă plângerea depusă de reprezentanții Lidia Zambilovici și Zambilovici Iosif, și s-au remis materialele procesului penal Procuraturii mun. Chișinău, oficiul principal, pentru înlăturarea lacunelor depistate.

Au invocat că reieșind din prevederile art. 123 alin. (2) din Codul de procedură civilă, faptele stabilite printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă într-o cauză civilă soluționată anterior în instanță de drept comun sau în instanță specializată sunt obligatorii pentru instanța care judecă cauza și nu se cer a fi dovedite din nou și nici nu pot fi contestate la judecarea unei alte cauze civile la care participă aceleași persoane.

Totodată, conform art. 221 alin. (5) din Codul de procedură penală, persoana care nu a intentat acțiunea civilă în cadrul procesului penal are dreptul de a intenta o asemenea acțiune în ordinea procedurii civile. Dacă acțiunea civilă intentată la instanța civilă a fost respinsă, reclamantul nu are dreptul de a intenta aceeași acțiune în cadrul procesului penal. Dacă acțiunea civilă a fost respinsă în cadrul procesului penal, reclamantul nu are dreptul să intenteze aceeași acțiune în ordinea procedurii civile.

Au menționat reclamantii că Agheev Dmitri prin săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) din Codul penal, învinuit în cadrul cauzei penale nr. XXXXX, le-a cauzat prejudiciu material și moral în mărime totală de 10.435.000 de lei.

În contextul enunțat, au solicitat Zambilovici Lidia, Djulai Elena și Zambilovici Iosif admiterea acțiunii, încasarea din contul lui Agheev Dmitri în beneficiul lor sumei de

10.435.000 de lei cu titlu de prejudiciu material și moral cauzat prin infracțiunea prevăzută de art. 190 alin. (5) din Codul penal de săvârșirea căreia este învinuit Agheev Dmitri în cauza penală nr. XXXXX.

Prin hotărârea din 08 iulie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, acțiunea depusă de Zambilovici Lidia, Djulai Elena și Zambilovici Iosif a fost respinsă ca neîntemeiată.

La 30 iulie 2019 Zambilovici Lidia, Djulai Elena și Zambilovici Iosif au depus cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii primei instanțe, iar la 06 decembrie 2019 a fost prezentată partea motivată a apelului, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii din 08 iulie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cu emiterea unei hotărâri noi de admitere a acțiunii.

La 17 februarie 2020 Zambilovici Lidia, Djulai Elena și Zambilovici Iosif, în temeiul art. 50 alin. (1) lit. e) din Codul de procedură civilă, au depus cerere de recuzare a judecătorilor Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău, Panov Ana, Pruteanu Liuba și Țurcan Ion, de la examinarea prezentei cauze civile în ordine de apel.

Prin încheierea din 25 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău, a fost respinsă cererea de recuzare a Zambilovici Lidia, Djulai Elena și Zambilovici Iosif înaintată judecătorilor Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău, Ana Panov, Liuba Pruteanu și Ion Țurcan de la examinare prezentei cauze civile în ordine de apel.

Prin decizia din 30 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de Zambilovici Lidia, Djulai Elena și Zambilovici Iosif și s-a menținut hotărârea din 08 iulie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Pentru a decide astfel prima instanță și instanța de apel au motivat soluțiile prin faptul că Zambilovici Lidia, Djulai Elena și Zambilovici Iosif și-au întemeiat acțiunea în baza deciziei din 27 martie 2018 a Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău, care nu poate fi luată în considerare drept probă pertinentă și concludentă la emiterea unei hotărâri judecătorești de către instanța de drept comun, or, prin decizia enunțată, la care fac referire reclamantii, s-a casat încheierea judecătorului de instrucție, prin care a fost respinsă plângerea Lidiei Zambilovici împotriva ordonanțelor Procuraturii mun. Chișinău din 26 februarie 2016 și din 29 aprilie 2016 din motivul nemotivării suficiente a soluției și nicidecum nu a fost stabilită vinovăția lui Agheev Dmitri în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) din Codul penal în cauza penală nr. XXXXX.

Or, în conformitate cu prevederile art. 8 alin. (1) din Codul de procedură penală, persoana acuzată de săvârșirea unei infracțiuni este prezumată nevinovată atât timp cât vinovăția sa nu-i va fi dovedită, în modul prevăzut de prezentul cod, într-un proces judiciar public, în cadrul căruia îi vor fi asigurate toate garanțiile necesare apărării sale, și nu va fi constatată printr-o hotărâre judecătorească de condamnare definitivă.

Cu trimitere la prevederile art. 25 alin. (2), art. 385, 387 din Codul de procedură penală, au stabilit instanțele de judecată ierarhic inferioare că culpabilitatea conduitei personale a autorului faptei ilicite cauzatoare de prejudiciu reprezintă o condiție esențială a angajării răspunderii civile, deoarece după cum în mod constant a fost statuat atât în

doctrina juridică, cât și în jurisprudență, nu poate exista răspundere civilă acolo unde nu există vinovăție.

Prin urmare, numai la adoptarea sentinței pe cauza penală se soluționează chestiunile ce țin de clarificarea circumstanțelor precum: dacă a avut loc fapta de săvârșirea căreia este învinuit inculpatul, adică fapta ilicită, care constituie unul din elementele delictului civil; dacă această faptă a fost săvârșită de inculpat și dacă este vinovat de săvârșirea faptei ilicite, un alt element al delictului civil, etc.

Au constatat instanțele de judecată că reclamantii Zambilovici Lidia, Djulai Elena și Zambilovici Iosif în susținerea pretențiilor sale nu au prezentat probe incontestabile, la caz a unei sentințe definitive și irevocabile, prin care Agheev Dmitri să fie recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) din Codul penal, fapt ce denotă că prevederile art. 123 alin. (2) din Codul de procedură civilă, la care au făcut trimitere reclamantii în susținerea acțiunii sale, nu sunt aplicabile speței, or, la actele cauzei au fost anexate doar ordonanța de începere a urmăririi penale, ordonanța de punere sub învinuire a lui Agheev Dmitri, ordonanțele de recunoaștere a Lidiei Zambilovici ca parte vătămată și parte civilă, și decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău de anulare a ordonanțelor procurorului privind scoaterea de sub urmărire penală a lui Agheev Dmitri și clasarea procesului penal.

Mai mult ca atât, după cum rezultă actele cauzei de la emiterea ordonanței de pornire a urmăririi penale până în prezent, urmărirea penală nu a fost finalizată și nici dosarul penal nu a fost expediat spre examinare în instanța de judecată.

Au concluzionat instanțele de judecată că din cumulul probelor prezentate nu sunt întrunite condițiile de angajare a răspunderii delictuale a lui Agheev Dmitri față de reclamantii.

Totodată, au reținut instanțele de judecată ierarhic inferioare că prin respingerea acțiunii, reclamantilor nu le este încălcat nici un drept precum invocă aceștia, or, legislația procesual penală prevede expres că în cazul înaintării acțiunii civile în cadrul procesului penal, instanța de judecată care examinează cauza penală, se expune pe marginea acțiunii civile doar la adoptarea sentinței. Respectiv, aceștia vor avea dreptul de a înainta o acțiune civilă în cazul procesului penal.

La 25 august 2020 Zambilovici Lidia, Djulai Elena și Zambilovici Iosif au declarat recurs împotriva deciziei și încheierii instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei din 30 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins apelul declarat de Zambilovici Lidia, Djulai Elena și Zambilovici Iosif și s-a menținut hotărârea din 08 iulie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, și încheierii din 25 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respinsă cererea de recuzare depusă de către ei judecătorilor Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău, Ana Panov, Liuba Pruteanu și Ion Țurcan, de la examinarea prezentei cauze în ordine de apel, cu restituirea cauzei spre rejudecare în instanța de apel.

În motivarea recursului Zambilovici Lidia, Djulai Elena și Zambilovici Iosif au invocat ilegalitatea și netemeinicia deciziei instanței de apel, declarând că Curtea de Apel Chișinău a examinat superficial prezenta speță, apreciind arbitrar probele administrate, cu interpretarea și aplicarea eronată a normelor de drept material și procedural.

Au indicat recurenții că în cererea de recuzare înaintată judecătorilor Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău, Ana Panov, Liuba Pruteanu și Ion Țurcan, au invocat lipsa de imparțialitate al acestor magistrați la examinarea prezentei cauze, însă cu toate acestea cererea lor a fost respinsă ca neîntemeiată, fără a fi motivată soluția de respingere.

Completul de judecată, care a fost investit cu dreptul de a examina cererea de recuzare a judecătorilor nominalizați supra, le-a încălcat dreptul la un proces echitabil garantat de art. 6§1 din CțEDO prin neexaminarea argumentelor invocate în cerere, nefiind îndeplinită cerința de a analiza și de a răspunde motivat la toate argumentele invocate în cererea de recuzare, în special nu s-a dat răspuns la argumentul că judecătorul Ana Panov figurează în cauza penală nr. 10r-44/20 în calitate de parte la proces, care le-a cauzat daune în proporții considerabile.

Consideră că instanța de apel nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată și anume art. 53 alin. (5) din Codul de procedură civilă, fapt ce servește temei de casare a deciziei din 30 iunie 2020 și încheierii din 25 februarie 2020 ale Curții de Apel Chișinău.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia la 30 iunie 2020.

Din actele cauzei rezultă că decizia motivată a instanței de apel a fost expediată în adresa Lidiei Zambilovici, Elenei Djulai și Iosif Zambilovici la 15 iulie 2020 (f.d. 164), însă nu se atestă date când a fost recepționată de către aceștia.

Astfel, recursul declarat la 25 august 2020, este în termen.

La 07 septembrie 2020 în adresa lui Agheev Dmitri a fost expediată copia recursului declarat de Zambilovici Lidia, Djulai Elena și Zambilovici Iosif, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței (f.d. 189), însă intimatul nu și-a valorificat dreptul procedural respectiv.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este inadmisibil, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Zambilovici Lidia, Djulai Elena și Zambilovici Iosif, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Prin urmare, argumentele invocate în recurs nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat asupra deciziilor instanțelor de apel are caracter nedevelopativ și controlul judiciar se circumscrie doar asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se în exclusivitate doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție notează că conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (*cauza Purcell contra Irlandei, 16 aprilie 1991*), pe când în recursul depus de Zambilovici Lidia, Djulai Elena și Zambilovici Iosif asemenea aspecte nu se regăsesc.

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de Zambilovici Lidia, Djulai Elena și Zambilovici Iosif, ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 431 alin. (2), 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul declarat de Zambilovici Lidia, Djulai Elena și Zambilovici Iosif, se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Dumitru Mardari

judecătorii

Galina Stratulat

Mariana Pitic